

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v soboto, dne 7. januarja 1933.

Štev. 3.

Stabilnost naše finančne politike

Izjava finančnega ministra dr. Gjorgjevića novinarijem

V torek, dne 3. januarja je sprejel finančni minister dr. Gjorgjević zastopnike glavnih naših dnevnih in gospodarskih listov, da jim razloži smernice sedanje državne finančne politike. Gospod finančni minister je uvodoma svojega velikega referata izrazil svoje veliko zadovoljstvo, da je prišlo po iniciativi centralnega presbiroja do tega sestanka z zastopniki našega tiska. Takšni sestanki omogočajo, da je javnost iz prvega vira poučena o glavnih smernicah naše finančne politike, kar more samo koristiti splošni stvari. Ta sestanek pa ima še to prednost, da se vrši ob začetku novega koledarskega leta, ki bo morda pokazalo boljše in ugodnejše perspektive za gospodarsko in finančno delovanje.

Čeprav so

osnovne črte naše finančne politike

zadosti znane, polaga finančni minister vendar važnost na to, da tudi pri tej priliki naglasi, da ostanejo te osnovne linije tudi nadalje neizpremenjene. Osnovna misel in pomen vsega dela v naših financah je: vztrajati v današnjem prizadevanju in energično zavrniti iluzijo, da bi se mogle obstoječe težave, ki so posledica splošne gospodarske krize, ozdraviti s kakšnimi umetnimi in imaginarnimi sredstvi, ker takšna sredstva ne morejo odpraviti ekonomske realnosti — ali z drugimi besedami povedano — ekonomske neizogibnosti.

Vsakomur je znano, da so časi težki in da zahtevajo zato izjemne napore in žrtve. V našem javnem financiranju smo storili vse, da se tem težkočam čim bolj prilagodimo in odločeni smo, da bomo tudi v bodoče delali tako.

Številne so bile težkoče, s katerimi smo se morali boriti v preteklem letu.

Gospodarska kriza

nas je zadela v neugodnem času. Izbruhnila je v trenutku, ko je znašal naš državni proračun 14 milijard dinarjev in v istem hipu, ko je Nemčija ustavila reparacijska plačila, kar je povzročilo v našem proračunu zmanjšanje dohodkov za 400 milijonov dinarjev. Vse te okoliščine so povzročile, da je nastal v začetku l. 1932 popoln prelom v našem državnem financiranju in da se je skoraj nato pojavil proračunski deficit, ki je v teku proračunskega leta 1931/32 narastel na 600 milijonov dinarjev. Daljnja posledica pa je bila, da smo vstopili v proračunsko leto 1932/33 z obratnim kapitalom celih 19 milijonov dinarjev. Začetek te proračunske dobe pa je bil razen tega označen še z drugimi težkočami. Dolga zima — s snegom še v aprilu mesecu — je mestoma povzročila velikansko pomanjkanje, da je morala država iz svojih skladišč hraniti narod in živino. Na drugi strani pa se je moral pravočasno najti denar za redne mesečne potrebe v znesku okoli 800 milijonov dinarjev, kolikor je zahteval proračun. Vse to jasno kaže, kako ogromne težkoče je bilo treba premagati pri rednem kritju državnih potrebščin.

V mnogih prilikah smo naglasili, da je ohranitev proračunskega ravnovesja prvi pogoj za ohranitev stabilnosti denarja in sploh reda v državnih financah. V kakšni meri je bil dosežen ta cilj, se vidi iz gibanja državnih dohodkov in izdatkov, ki jih je finančno ministrstvo v mesečnih izkazih sporočevalo javnosti. Ti izkazi so novost, ki je bila uvedena iz najbolj odkritosrčne želje, da javnost in davčni zavezanci vidijo, kako se gospodari v državi. Potrebno je, da v bodoče tisk posveti vso pažnjo tem izkazom, ker če se ta koristna praksa udomači in če se bo naša javnost privadila, da vsak mesec v svojih listih čita, kako so se v preteklem mesecu gibali državni izdatki in dohodki, potem bo ona

tudi v bodoče zahtevala, da se ti podatki sporočajo javnosti in to brez ozira na to, kdo je finančni minister. Nastala bo tako za finančnega ministra moralna dolžnost, da s to prakso nadaljuje, obenem pa tudi moralna dolžnost, da se potruži, da bo stanje državnih financ, ki se jasno zrcali v teh mesečnih izdatkih, čim ugodnejše.

Neenakomeren dotok in odtok iz državne blagajne

Znano je, da ni vsled agrarnega značaja naše države dotok in odtok naših proračunskih dohodkov in izdatkov enakomeren. V prvih mesecih proračunskega leta (od aprila do srede avgusta) je dotok dohodkov vedno najmanjši. Nasprotno pa je odtok izdatkov v teh mesecih največji. Na prvi pogled bi moglo napraviti to utis, kakor da se v državnem proračunavanju premalo spoštuje načelo proračunskega ravnovesja in da se proračunska politika ne vodi dovolj previdno. Toda ta utis je popolnoma zmoten in napačen. Kajti od srede avgusta dalje nastaja redno preobrat v tem gibanju državnih financ in dohodki pričenjajo rasti, izdatki pa padati in tako se dosega potrebno ravnovesje.

V teku sedanjega proračunskega leta je kljub vsem izjemnim težkočam, katere je morala premagovati naša finančna politika, vendar

v popolni meri ohranjeno proračunsko ravnovesje,

kakor se to vidi iz objavljenih podatkov za prvih osem mesecev (april—november) proračunskega leta. V tem proračunskem letu smo prihranili v onem delu proračuna, ki je s stališča davčne obremenitve skoraj edino interesanten, eno milijardo in šestdeset milijonov dinarjev, za kolikor so po priliki bili dohodki v osmih mesecih manjši, kakor pa so bili proračunani. Kako se je moglo to posrečiti? Če se analitično pregleda te mesečne izkaze, potem se vidi dvoje značilnih dejstev: prvič, da je dosežen stoddotni rezultat na cni strani izdatkov in na onem polju dela, ki spada v izključno domeno finančne uprave, dočim pa je manj ugoden rezultat na onem polju, ki je izven upliva finančne uprave. Po naših osnovnih finančnih zakonih ima finančni minister pravico vrhovnega nadzorstva nad vsemi državnimi dohodki in izdatki. On ima pravico, da suspendira posamezne izdatke, pa čeprav so za te izdatke predvideni potrebni krediti. Ta zakonita pravica se v praksi izvaja na ta način, da pridejo v odločitev finančnega ministra sklepi vseh resortnih ministrov za izdatke, ki presegajo vsoto 100.000 dinarjev. To omogoča finančnemu ministru, da oceni oportunistično zahtevanih izdatkov in da vodi politiko varčevanja. Na ta način je bilo mogoče, da se je v prvih osmih mesecih sedanjega proračunskega leta prihranila samo v proračunu splošne državne uprave, ki znaša 7 milijard, ena milijarda in šestdeset milijonov dinarjev.

Drugo značilno dejstvo, ki pade v oči pri analizi teh mesečnih izkazov, se kaže v dotoku posrednih in neposrednih davkov. Posredni davki so fakultativni, neposredni obvezni. To se pravi, da se more na neposredne davke naravnost uplivati, dočim so posredni izven tega upliva. Davčna uprava ne more na primer niti enemu kadilcu vsiliti, da bi mesto »Zete« kadil »Vardar«, niti ne more vsiliti konsumentu, da namesto 3 kilograme sladkorja potroši pet kilogramov in da s tem plača večjo trošarino. Davčna uprava ne more niti enega poslovnega človeka prisiliti, da uvozi večjo količino blaga in s tem plača tudi večjo carino. Pač pa more davčna uprava zagotoviti sebi plačilo neposrednih davkov na

podlagi predhodnega razreza in prijave davkoplachevalca. Ta razlika v značaju državnih dohodkov pojasnjuje, da je znašalo plačilo neposrednih davkov v prvih osmih mesecih 99,8% ali skoraj 100%, to je od proračunanih 873 milijonov celih 871 milijonov 405.000 dinarjev. Razumljivo je, da se pri posrednih davkih ni moglo doseči tako ugodnega rezultata.

Najbolj važno pa je to, da analiza zadnjega izkaza o gibanju državnih dohodkov in izdatkov v prvih osmih mesecih kaže, da se nam je dosedaj posrečilo ohraniti proračunsko ravnovesje. Upravičeno je upanje, upoštevač še potrebne izdatke in ritem, v katerem prihajajo dohodki, da tudi v naslednjih mesecih, če ne bo izjemnih dogodkov, ne bo to ravnovesje porušeno. Zato se ne sme tega rezultata podcenjevati.

Leteči dolgovi bodo popolnoma plačani

Neplačane obveznosti iz tekočega proračuna v višini 297 milijonov dinarjev koncem decembra, se bodo mogli do zaključka proračunskega leta popolnoma likvidirati. Proračunski deficit so danes na dnevnem redu po vsem svetu. Celo v bogati Ameriki, ki je veljala kot trdnjava blagostanja, dosega danes ogromne vsote. Deficiti so postali rak-rana državnih financ, pa čeprav se danes gleda na nje manj strogo kot nekdanj. Tudi v najbogatejših državah, ki imajo največje možnosti za povečanje državnih dohodkov in ki imajo najbolj napreden upravni aparat, se smatrajo proračunski deficit kot najhujše zlo, s katerim se je že ves svet sprijaznil. Iz vseh teh razlogov moremo biti zadovoljni, če bomo do konca proračunskega leta 1932/33 zasigurali proračunsko ravnovesje.

Finančni minister je tudi prepričan, da bo mogoče v celoti plačati leteče dolgove iz prejšnjih let. Ti leteči dolgovi so znašali v avgustu 640 milijonov dinarjev, dočim danes znašajo le polovico te vsote, nekaj nad 300 milijonov dinarjev. Jasno je, da za današnje razmere ti leteči dolgovi niso veliki. Zadostuje, če pripomnimo, da so v dobi od l. 1925 do 1928 dosegli leteči dolgovi dvakrat vsoto ene milijarde dinarjev in da je zaradi njih likvidacije morala država skleniti posojilo v višini 22 milijonov dolarjev. Cilj našega financiranja pa je, da se leteči dolgovi popolnoma likvidirajo. Do konca tega proračunskega leta bodo na vsak način poravnani tudi ostali dolgovi v višini 300 milijonov dinarjev in sicer s pomočjo dobička od kovanega srebrnega denarja. Tako moremo upati, da bomo vstopili v novo proračunsko leto 1933/34 s primeroma razčiščenju situaciji. Ker pomenijo leteči dolgovi stalno nevarnost za državni proračun, je treba storiti vse, da se ta nevarnost odpravi.

Glede novega proračuna za leto 1933/34

je izjavil finančni minister, da vsebuje ta proračun s svojimi 10.438 milijoni maksimalen napor v smeri redukcije državnih izdatkov in da se ne bi moglo iti pod to mejo brez nevarnosti za pravilno funkcioniranje državnega aparata. Pri tem je treba stalno imeti pred očmi, da pomeni odpre imenovane vsote samo 7 milijard fiskalno obremenitev prebivalstva. Če se iz te zadnje vsote odštejejo konsolidirani izdatki v višini 3 milijard za plačevanje državnih dolgov in njih obrestovanje, za pokojnine in invalidske podpore in druge obveznosti, ki so nesporno in pridobljeno pravo do države in ki se ne morejo ne uničiti ne restringirati, potem ostaja stvarni proračun v višini 4 milijard dinarjev, s katerimi je treba kriti vse tekoče, osebne in materialne izdatke države, ki šteje nad 14 milijonov prebivalcev ter zadovoljiti vse potrebe prosvete, pravosodja, zagotoviti no-

tranjo in zunanjo varnost ter vse ostalo. Ali je mogoče iti pod to vsoto brez nevarnosti, da se uniči to, kar se je s tako velikim trudom in naporom ustvarilo v preteklih letih?

Proračunska deflacija se vsiljuje kot zelo nujen problem v vseh državah. Ona se more in mora izvesti v državah, v katerih so bile državne potrebe mnogo bolj na široko odmerjene, kakor pri nas, da se na ta način z amputacijo nekaterih potreb proračunska podlaga vendarle preveč ne omeji. Mi pa smo to deflacijo proračuna že izvršili, ker smo naš proračun za leto 1933-1934 zmanjšali že za skoraj 4 milijarde ali za 38%, v primeri s proračunom za leto 1931/32, ki je potekel 31. marca 1932.

Pa tudi v naši valutni politiki ni nobenih sprememb

Naša načela so v tem pogledu znana: brez stabilnosti denarja ni zdravih državnih financ, brez njih pa ni državnega napredka. Zdrava državna politika ima za pogoj zdravo valutno politiko in obratno. Zato smatra kraljevska vlada stabilnost narodnega denarja za vodilno načelo svoje finančne politike in zato se v ta namen tudi vrše vsa njena prizadevanja, da se ohrani za vsako ceno državni proračun v ravnovesju. Proračunsko ravnovesje pa bi bilo iluzorno, če bi bila kompromitirana stabilnost dinarja.

Za stabilnost dinarja

Na zunanjem trgu se je pokolebal naš dinar, ker je bila naša plačilna bilanca neugodna, in to vsled činjenic, ki so bile izven naše moči. Vsled tega pa se ni naša denarna politika niti najmanj spremenila. Naše prizadevanje bo v tem, da dinar zopet doseže svojo zakonsko pariteto. Da se to doseže, je treba doseči ravnovesje naše plačilne bilance. Razloge imamo, da verujemo, da bomo ta uspeh dosegli. Naša trgovinska bilanca, kot glavna postavka v naši plačilni bilanci, je danes že uravnovešena in celo izkazuje presežek v višini 100 milijonov dinarjev.

Kar se pa tiče

naših plačil v tujini,

ki pomenijo veliko pasivno postavko v naši plačilni bilanci, moremo z vso utemeljenostjo upati, da bo to breme v kratkem času znižano v tej meri, da bo znatno olajšana naša devizna situacija. Razume se, da bomo v interesu državnega ugleda in kredita v vsakem slučaju kakor dosedaj, v redu plačevali v dinarjih vse dolžne vsote na poseben račun pri Narodni banki.

Ljubljanski mestni proračun

V mestni posvetovalnici je do 17. t. m. razgrnjen mestni proračun, ki znaša 49,9 milijonov dinarjev in je za 4,6 milijone večji od lanskega.

Od posameznih postavk omenjamo: Prenešen delokrog velja občino 1.592.196 dinarjev, ženska realna gimnazija pa 1 milijon 414.619 Din.

6% obligacijsko posojilo izkazuje 4 milijone 402.338 Din potrebščin, 6% gradbeno in investicijsko 1.835.909, meščanska imovina 521.420, mestna delavska zavarovalnica pa 595.000 Din.

Za zdravstvo je določenih 1.758.350, za socialno skrbstvo 5.258.900 (za 936.000 več ko lani), za šolstvo 3.828.687, za kulturne svrhe 505.000 Din.

Mestna finančna uprava in posojila z anuitetami zahtevajo 5.927.721 Din.

Za gradbena dela je določenih 11-08 milijonov in za gasilstvo 639.000 Din.

Proračunska uprava znaša 400.000 Din.

Donos vseh davščin je proračunan na 32,7 milijonov, trošarine na 17.767.300 Din.

Mestna podjetja izkazujejo za 30,3 milijonov potrebščin in so vsa aktivna.

Novih davščin ne bo in tudi stare ne bodo zvišane.

Fr. Zelenik:

Kalkulacija v industriji

Beseda kalkulacija, katero tako pogosto slišimo v življenju, pa jo tudi tako poredkoma cenimo, je pojem tehtne vsebine. Najbolj se uvažuje kalkulacija v trgovini, saj je od pravilne kalkulacije odvisen obstoj in razvoj trgovine. Toda trgovino moramo postaviti na drugo mesto. Najprej moramo imeti blago, da moremo z njim tržiti. Industrija in poljedelstvo proizvajata ali izdelujeta dobrine, katerim trgovina pripomore do prave vrednosti na pravem mestu.

Danes nimam v mislih trgovine in njene kalkulacije, ampak industrijo. Vsako podjetje mora misliti ne samo na izdelavo, ampak tudi na temelje donosnosti podjetja. Pravijo, da proizvodnja prehiteva danes potrošnja in da ta presežek proizvodnje tlači vrednost delovne sile in našega truda. Vsako pošteno delo mora, ali bi vsaj moralo rediti tistega, ki dela. Ni potrebno več ali tudi manj bi ne smelo biti. Temelj delovnega življenja in v ožjem pomenu kalkulacije vsake vrste je dovoljni donos dela. Dotaknimo se kalkulacije v tehničnem življenju. Vsak dan na novo nastajajo vprašanja kalkulacije in od časa do časa jih moramo na novo rešiti. Industrija izdeluje razne izdelke, trgovina prevzema te izdelke in posreduje njih vnovčenje in porabo.

Trgovina je pa tudi sicer v tesni zvezi z industrijo. Trgovina posreduje nabavo sirovin, katere rabi podjetje za predelavo v posebne izdelke večje vrednosti. Z dobro premišljeno predelavo dobimo iz sirovin manjše vrednosti izdelke večje vrednosti. Troške te predelave tvorijo **mezde in režija**. Prvi pojem je jasen, ne tako drugi pojem. Režija je vsota vseh drugih troškov razen mezd. Ti troški so potrebni za vzdrževanje obrata in poslovanja. Količino sirovin in višino mezd moremo pri večini proizvodnih načinov ali za posamezen proizvod že naprej določiti, druge troške, režijo, pa le redkokdaj z vsaj približno točnostjo. To tvorijo n. pr. obraba orodja, strojev in stavb, plače trgovskega in tehničnega vodstva, kurjava, razsvetljava, voda, prevozniki troški itd. Redkokdaj morejo v naprej točneje določiti, koliko teh troškov odpade na posamezni izdelek.

Običaj je, da se računa režija kot številčna količina v odstotkih od mezd. V velikih obratih, ki izdelujejo le malo vrst izdelkov, bo ta negibljivi odstotek najbrže ali vsaj precej zanesljivo odgovarjal resnici, redkokdaj pa v manjšem obratu s številnimi vrstami izdelkov. Umestno je, da

uvedejo povsod naknadno kalkulacijo cene, kakor je to že običaj v raznih podjetjih. Od slučaja do slučaja se naknadno po izvršitvi izdelka nanovo izračuna na podlagi izdatkov natančna lastna cena. To naknadno kalkuliranje zahteva truda, omogoča pa natančno kontrolo in daje migljaje in izkušnje za bodoča dela. Po prejetih poročilih je taka naknadna kalkulacija uvedena v Nemčiji in tudi ameriška industrija jo pozna že dolgo časa.

Fabrikacijska cena je vsota vrednosti sirovin, mezd, režije in dobička. Vrednost sirovin in višina mezd sta dve malo se izpreminjajoči in tudi precej natančno znani veličini. Izvor napakam tiči v režiji. Redkokdaj ali skoraj nikoli ne bosta dve podjetji izdelali in ponudili enak izdelek z enako kalkulacijo po isti ceni. V vsakem podjetju so različne razmere in povzročajo tudi različne režijske troške. V enem in istem podjetju povzročajo že različne delavnice različno režijo. Izkušnja pravi, da moramo n. pr. na livarnico in kovačnico računati večjo režijo kot pa na ključavničarsko ali montažno delavnico. Ako tedaj že posamezni oddelki enega podjetja povzročajo različno režijo, je jasno, da ne moremo uporabljati negibnega odstotka za režijske troške. Troški se pa tudi izpreminjajo z zaposlitvijo podjetja. Dogovori glede cen, karteli itd. so s tehničnega in trgovskega stališča napačne kalkulacije in računске napake, v škodo ene stranke, navadno v škodo odjemalca.

Kdo razume kalkulacijo in kdo naj kalkulira? Trgovec sam bo redkokdaj popolnoma razumel tehniko proizvodnje, tehnik na drugi strani pa poredkoma razume trgovski del obrata. Ako se združita oba in napravita kalkulacijo skupno, moremo računati na pravilno kalkulacijo.

Nikdar ne sme kratkotalo obveljati mnenje: »Kar zmora konkurent, to zmorem tudi jaz.« Vselej se moramo za vsak slučaj posebej prepričati s kalkulacijo, ali res zmoremo to, kar konkurenca. **Slepo ponujanje po nižji ceni more primesti le izgubo.** Kalkulacija naj pokaže ceno. Saj ni rečeno, da ne bo pokazala nižje cene, kot je konkurenčna. Tedaj pač lahko napravimo nižjo ponudbo. S kalkulacijo moramo tudi ugotoviti, kaj je ugodnejše za podjetje, da se poteguje za naročilo, če ravno smo ugotovili pri njem izgubo, ali ne. Večkrat je pri kakem naročilu izguba in vendar je ta izguba lahko manjša za podjetje, kakor pa če bi podjetje ne bilo zaposleno s tem naročilom.

Zaščita tudi za trgovce in obetnike

Na osnovi člena 6. zakona o podaljšanju zakona o zaščiti kmetov je ministrski svet na predlog ministra pravde predpisal uredbi o posredovalnem postopku, ki se glasi:

Člen 1. Dolžnik, ki je prišel v težkoče in ne more zadostiti svojim obveznostim, nad čigar imetjem pa še ni odprt stečaj ali postopek za prisilno poravnavo izven stečaja, predlaga lahko pri sreskem sodišču, v čigar področju stanuje ali ima sedež njegovo podjetje, otvoritev posredovalnega postopka za ureditev svojih dolgov. S tem postopkom se ne morejo okoristiti dolžniki, ki že uživajo posebne zaščite po zakonu o zaščiti kmetov ali po uredbi, izdani na osnovi tega zakona.

Otvoritev posredovanja

Člen 2. Predlog za otvoritev posredovanja se lahko vložijo pisмено ali ustmeno. Vsebovati mora: 1. Spisek upnikov in dolžnikov, označbo posameznih terjatev in dolgov, obrestno mero, dan dospelosti vsake terjatve posebej, kakor tudi navedbo, kakšna jamstva so dana za posamezne dolgove in terjatve, 2. Popis vse ostale imovine dolžnika z označbo njene vrednosti, 3. Navedbo osebe, ki jo predlaga dolžnik za posredovalca.

Člen 3. Predlog za otvoritev posredovalnega postopka se odkloni, če obstajajo vzroki za odklonitev postopka za prisilno poravnavo izven stečaja, omenjeni v členu 4., točka 2. do 4., zakona o zaprisilni poravnavi izven stečaja. Pri odločitvi roka, omenjenega v odstavku 1. pod št. 1, se mora upoštevati rok, predviden v členu 4.

Člen 4. Sodišče lahko na podlagi stavljene predloga uvede poizvedovanja, ki jih smatra za potrebna, mora pa izdati

svoj odlok v roku treh dni po predložitvi predloga.

Imenovanje posredovalca

Člen 5. Če dovoli sodišče otvoritev posredovalnega postopka, imenuje posredovalca in obvesti o tem dolžnika. Za posredovalce bodo sodišča postavljala osebe, ki jih predloži dolžnik. Če pa dolžnik sam nikogar ne predlaga, določi posredovalca sodišče iz vrst zaupnih ljudi, ki jih smatra za to primerne.

Člen 6. Posredovalec je dolžan na podlagi načrta za ureditev dolgov, ki ga je predložil dolžnik, če ta tega ni storil, na podlagi lastnega načrta poizkušati doseči sporazum med dolžnikom in upniki.

Člen 7. Posredovalec je pod nadzorstvom sodišča. Dolžan je dati sodišču vsa zahtevana pojasnila in javiti vse, kar bi moglo dati povod za postopanje sodišča, zlasti glede ustavitve posredovanja. Sodišče lahko iz stvarnih razlogov posredovalca zamenja. Predno pa izda tak odlok, ga mora zaslišati, če je to mogoče. Posredovalec ima pravico do povračila dejanskih izdatkov in do primerne nagrade.

Ustavitev izvršb

Člen 8. Dolžnik ne sme od dneva, ko je zahteval otvoritev posredovalnega postopka, do konca tega postopka obremenjevati ali odtujiti svojih nepremičnin. Vsako tako dejanje bi bilo pravno neveljavno napram upnikom. Sodišče odredi, da se otvoritev posredovalnega postopka zemljeknjižno zabeleži.

Člen 9. Za časa trajanja posredovalnega postopka se ne more proti dolžniku dovoliti nobena izvršba, niti zavarovanje terjatev. Izvršbe, ki bi bile v teku, se ustavijo do končanega posredovalnega postopka.

Za dobo trajanja posredovalnega postopka se tudi ne more otvoriti stečaj nad imovino dolžnika. Če pa je bil tak predlog stavljen že pred otvoritvijo posredovalnega postopka, se bo o njem odločalo šele po končanem ali ustavljenem posredovalnem postopku in ko se izvede postopek, predviden v členu 71 stečajnega zakona. Sodišče lahko na prošnjo dolžnika, ki je zahteval otvoritev posredovalnega postopka, še pred otvoritvijo tega postopka dovoli začasno ustavitve izvršb, ki so v teku, če smatra to za primerno.

Izjeme

Člen 10. Določbe člena 9. se ne smejo izvajati za izvršbe, odrejene zaradi plačila:

1. terjatev ali dajatev za vzdrževanje, ki so zapadle za časa postopka;
2. za davke in druge javne dajatve, pri čemer so mišljeni tudi vsi prispevki za bolniško in nezgodno zavarovanje v smislu zakona o zavarovanju delavcev in drugih sličnih zakonskih določb;
3. za plače in mezde oseb, zaposlenih v podjetju ali v hišnem gospodinjstvu dolžnika.

Člen 11. Če se pogajanja posredovalca dovedla do sporazuma med dolžnikom in upniki glede ureditve njegovih dolgov, mora posredovalec sporazum pisмено predložiti sodišču. Prijavi morajo biti priložene pisemne izjave dolžnika in upnikov, da se strinjajo s sporazumom. Sodišče bo po zaslišanju dolžnika proglasilo posredovalni postopek za končan ter bo istočasno odredilo brisanje zabeležbe posredovalnega postopka v zemljiški knjigi. Ko sodišče ali notar overovi podpise dolžnika in upnikov, dobi sklenjeni sporazum pravno veljavnost kakor da je sklenjen pred sodiščem.

Ustavitev posredovanja

Člen 12. Če v roku 90 dni, računajoč od dneva otvoritve posredovalnega postopka, to postopanje ne dovede do sporazuma med dolžnikom in upniki, se po službeni dolžnosti ustavi. Posredovalni postopek pa se ustavi tudi pred tem rokom, če stavi dolžnik predlog za otvoritev prisilne poravnave izven stečaja ali za odgoditev stečaja, ali pa če se pojavi kak vzrok, ki bi preprečil otvoritev posredovalnega postopka (čl. 3) ali pa če se ugotovi, da je zagrešil dolžnik kako dejanje na škodo upnikov, ali da je katerega izmed upnikov protežiral na škodo drugih. Določbe člena 11. glede brisanja zabeležbe v zemljiški knjigi se izvrše tudi v tem primeru.

Člen 13. Če se otvori stečaj ali prisilna poravnava izven stečaja istočasno, ko se ustavi posredovalni postopek, ali če se otvori stečaj ali prisilna poravnava 15 dni po ustavitvi posredovalnega postopka, se smatra, da je z dnevom, ko je dolžnik zahteval otvoritev posredovalnega postopka, nastopila njegova plačilna nesposobnost.

Člen 14. Zoper odlok sreskega sodišča v posredovalnem postopku je dopusten priziv na okrajno sodišče, ki odloča končno-veljavno.

Člen 15. V krajih, kjer še niso organizirana sreska sodišča, vrše dolžnosti sreskega sodišča v smislu te uredbe pristojna prvostopna sodišča.

Člen 16. Predpisi členov 72. in 73., št. 5., zakona o prisilni poravnavi izven stečaja se uporabijo primerno tudi za dolžnika, ki je zahteval otvoritev posredovalnega postopka, kakor tudi za osebe, ki so v času tega postopka zagrešile dejanja v smislu člena 72., št. 2. stečajnega zakona.

Člen 17. Ta uredba dobi obvezno moč z dnem objave v »Službenih novinah«.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pero, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Po svetu

V Splitu in Novem Sadu se bo podražil kruh za 50 par pri kilogramu, ker so se dvignile cene pšenice.

Carinske unije med Albanijo in Italijo ne bo vsled odpora Albancev in velesil.

Coolidge, bivši predsednik USA, predhodnik Hooverjev, je nenadoma umrl. Slovel je po svoji molčečnosti. Hotel je napisati ameriško zgodovino v 500 besedah.

Umrli je bivši nemški kancelar Cuno, ki je s svojo intrasigentno politiko povzročil zasedbo Poruhra.

Italijansko-rumunska prijateljska pogodba je bila obnovljena, toda brez vsake klavzule, ki bi mogla poslabšati enotnost Male antante.

Irski parlament je razpuščen, ker je prišlo do nesoglasja med vlado in delavsko stranko, brez katere vlada nima večine v parlamentu. Nove volitve bodo 24. I.

Velika rekonstrukcija madjarske vlade se bo izvršila, da se bolj povdari revizijonistična politika vlade.

V Schleicherjevo vlado vstopi odcepljeni hitlerjanec Gregor Strasser, ki postane predsednik v Prusiji.

Japonci so zasedli kitajsko mesto Šanghaj in groze, da zasedejo Peking. Tudi v provinci Jehol so začeli Japonci z ofenzivo.

Do kmečke vstaje bi skoraj prišlo v mestu Vorau blizu Gradca, ker so davčne oblasti preostro izterjale davke; zlasti pa so se kmetje upirali plačilom po zakonu o socialnem zavarovanju.

»Atlantique«, eden največjih in najelegantnejših francoskih parnikov, ki je veljal 500 milijonov frankov, je postal žrtev požara, ki ga je zanetila zločinska roka. Je to že druga tako velika nesreča, ki je zadela francosko trgovsko mornarico.

Londonske zavarovalne družbe bodo marale vsled požara »Atlantique« plačati okoli 300 milijonov frankov zavarovalnine.

Znani senator Borah se je z vso odločnostjo izjavil za pocenitev dolarja, to je za inflacijo.

Španka je osvobodila svoječasno blokiranje češkoslovaške terjatve.

Sovjetska trgovinska delegacija na Dunaju se je obvezala, da bo v prvih 9 mesecih nabavila v Avstriji blaga za 8 milijonov šilingov.

Amerikani kupujte samo ameriško blago! To geslo se je pričelo propagirati v Kaliforniji, da se oživi ameriško gospodarstvo, pa tudi kot odgovor na neplačanje medvojnih dolgov Ameriki.

Belgijska vlada je s 1. januarjem povišala carino na kavo, sladkor, tobak, alkoholne pijače, kakao, margarin in mineralna olja.

Litva se je izjavila proti ustanovitvi baltičke carinske unije, ker upa, da bo s posebnimi dogovori z Nemčijo in Anglijo lažje prodala svoje pridelke.

Sovjeti so Češkoslovaški ponudili, da kupijo od nje 10.000 vagonov tračnic, če kupi Češkoslovaška v Rusiji odgovarjajočo količino kmetijskih pridelkov. Češkoslovaška je to ponudbo odbila.

Plače in pokojnine bo ameriška vlada znižala za 11%, da s tem zniža proračunski primanjkljaj.

Kolonijalno posojilo v višini 1 milijarde frankov namerava najeti belgijska vlada. Posojilo se bo uporabilo za izplačilo kratkoročnih zakladnih listov in za javna dela v belgijskem Kongu.

Število brezposelnih je na Dunaju naraslo v drugi polovici decembra za 8727 na 134.694. Decembra 1931. je bilo na Dunaju 19.887 brezposelnih manj.

Zedinjenje države Sev. Amerike so opoklicale svoje čete iz Nikaragve.

V enem tednu je umrlo v New Yorku za pljučnico 502, za grizo pa 215 oseb. Na otoku Ceylonu pa je izbruhnila epidemija koz, za katero pa umirajo le domačini.

»BUDDHA«

„BUDDHA“

čajne mešanice so najboljše

TEA IMPORT, LJUBLJANA

Telefon 26-26

Večna pot 15

Telefon 26-26

—EKO—

Clearing

(Nadaljevanje)

Sedaj ko smo to ugotovili, moramo kreniti v svojih izvajanjih dalje. Pri clearingju je posebno vprašanje salda najdelikatnejše, pa se bomo tega najprej dotaknili.

Robni plačilni clearing, sam po svoji naravi in svrhi, za razliko od bančnega clearinga, ne pozna in ne priznava salda. Njenu je baš cilj, uravnovežiti trgovinsko bilanco med dogovornima državama in zato je pokazal uspeh v onem primeru, ko se po izteku clearingškega dogovora ni pokazal nikakšen ali pa vsaj neznaten saldo. To je teorija, a praksa nam kaže vsaj dosedaj drugo sliko. Naš clearingški dogovor z Avstrijo je končal s saldom 60 milij. dinarjev v našo korist, avstrijsko-italijanski s saldom 20 milij. šilingov v korist Italije, avstrijsko-švicarski istotako z milijonskim saldom v korist Švice. V slučaju, da je saldo neznaten, bi ga bilo lahko izravnati. Na pr. v najboljšem slučaju z devizami, sicer pa z naročili v oni državi, napram kateri se ima terjatev. Toda, ko je saldo večji?

Dosedaj to vprašanje še ni rešeno in predstavlja eno glavnih napak clearingških dogovorov. Izravnanje salda bi se moglo v glavnem doseči na dva načina: Prvo, da država z aktivno trgovinsko bilanco, torej upnica, zniža svoj izvoz na višino uvoza, ako noče morda nekega dne izgubiti celo vsoto, ki jo ima dobiti za višek svojega izvoza. Ali, drugo, da forsira uvoz iz one države, napram kateri ima terjatev. Toda ta drugi način sigurno ne bi dosegel svojega cilja, ker ni mogoče prisiliti trgovca, naj kupuje blago tam, kjer je morda dražje in slabše. Trgovini treba vedno dopustiti, da svobodno izbira najboljšo tržišče.

Zato moramo že tu uvideti, da clearing ne vodi k prosperiteti gospodarstva nego k depresiji, kajti vsaka država z aktivno trgovinsko bilanco mora isto uravnovežiti. Toda to ne gre v smeri nivelacije navzgor, ampak ima težnjo nivelacije navzdor, kar znači: zmanjšanje gospodarske aktivnosti.

Kam lahko dovede vprašanje izravnanja salda, nam lepo kaže primer Švicarske, ki je v svrhu osiguranja svojih terjatev napram Avstriji ukazala zaplenitev vseh vlog avstrijskih državljanov, vloženih pri njeni Poštni hranilnici. Poleg zadnjih delavskih nemirov v Zenevi je gotovo tudi to znan vzrok današnjemu begu kapitala iz Švice v Holandijo.

Rekel sem že, da clearingški dogovor, ki se je končal z znatnim saldom v korist ene ali druge države, smatram neuspeli, pa ga tudi nekateri za razliko od pravega clearinga imenujejo dozdevni clearing. Resnica je, da se nikdar ne more točno predvideti, kako se bo clearing končal. Ko se pa že pojavljajo saldi, se ga moramo tudi odrešiti.

V ta namen je naš tedanji minister trgovine in industrije, Ivan Mohorič, na konferenci Komiteta za proučevanje valutnih in finančnih vprašanj podunavskih držav, ki se je vršila 19. in 20. maja tega leta v Münchenu, predložil svojo koncepcijo, nazvano »multilateralni clearing«. Clearing te vrste bi se sklenil med večimi državami, ter bi po mišljenju nekaterih njegovih pristavev odstranil vprašanje salda. Njegov načrt se sedaj še proučuje, praktično še ni preizkušen, zato še niso znani njegovi rezultati.

Za ostvarenje tega clearinga se postavlja kot pogoj: da so globalne zunanje trgovinske bilance dogovornih držav uravnovežene, ter da se radi tega ne pojavi znatnejši saldo, ali pa, da je dana možnost, pasivnost trgovinske bilance pokriti z aktivnostjo plačilne bilance. Kot vidimo tudi ta koncepcija predpostavlja končno ravnovežje, kar je tudi cilj clearingju samemu. A kaj bo tedaj, ako se tudi tu proti pričakovanju pojavi večji saldo? In drugo, najti

skupino držav, ki bi bila zmožna skleniti tak dogovor; kar se tiče posebno podunavskih držav, se je pokazalo dosedaj zelo težavno, ako ne celo nemogoče. Moje mi-

šljenje je, da bi ta načrt, dobro proučen, odstranil nekatere težkoče, a definitivno jih ne bi odstranil.

(Dalje prihodnjič.)

Sovjetska trgovinska politika in Evropa

III.

V to mrtvilo javne kritike in molččnosti odmeva izjava italijanske vlade: fašistična Italija se ne boji nobene nevarnosti, ki prihaja iz Moskve. Italija se ne meni mnogo za ostalo Evropo, kadar ji gre v račun. Saj se stalno dogaja in pripravlja med njo, Nemčijo in sovjetsko Unijo politična zveza, da se zoperstavi francoskemu političnemu bloku. Italijo ne brigajo ideje, intencije in skrivne namere Moskve, kadar gre za to, da si za slučaj vojske zagotovi pot iz Črnega morja in s tem dobavo petroleja in žita. Interesantno bi bilo zasledovati potek dogodkov v tem pravcu. Rusko-italijanska trgovinska pogodba določa, da se Rusija obveže kupiti od Italije leta 1930 blaga za najmanj 10.000.000, leta 1931. za najmanj 15.000.000 in v letošnjem letu za najmanj 20.000.000 dolarjev. Najvažnejša določba te pogodbe je, da italijanska vlada jamči izvoznikom 75% vrednosti blaga, prodanega v Sovjetsko Rusijo. Blago se mora plačati v približno 25 mesecih.

Savona je malo, skrito in skromno pristanišče v Sredozemskem morju, ali tvori eno najvažnejših momentov za doseg pjadiletke. To malo pristanišče ima velikanske skladišče za petrolej in more sprejeti 50.000 ton petroleja. Pjadiletka je dosegla svoj cilj glede produkcije petroleja že v 2½ letih. Predsednik ruskega petrolejskega trupa je izjavil, da dnevna produkcija ruskega petroleja dosega danes že 58.000 ton, med tem ko bi po pjadiletki znašala leta 1933. samo 57.000 ton. Leta 1930 je pridobila sovjetska Rusija 27.500.000 ton, namesto 20.800.000 ton, ki so bile predvidene šele za leto 1933. Sedaj namerava petrolejsko produkcijo Moskva povečati v prihodnjem letu na 46.000.000 ton.

Francija in sovjeti

Če pogledamo Francijo v luči francosko-sovjetskih trgovinskih odnošajev, nas pred vsem zanima petrolej, ona velika svetovna os, okoli katere se suče javna in tajna svetovna politika. Da podam pravilno sliko, moram poseči malo nazaj, v med- in povojno dobo.

Mednarodni petrolejski trusti so se vedno borili za francoski trg, kajti Francija ne producira dovoljne količine petroleja za svoje potrebe. V sedanjem času je posebno ostra tajna borba med Irak Petroleum Company, ki zavzema danes prvo mesto na svetu in Sovjetskim petrolejskim trustom, ki mirno stoji v ozadju in čaka.

Ta rezerviranost sovjetov je posledica

njih strahu, da bi Francija organizirala vojno ali pa splošen bojkot proti sovjetski Rusiji. Petrolej naj bo zato ono jamstvo, da Francija ne bo obrnila orožja proti Moskvi. Francija ima približno en milijon avtomobilov in je zelo dober odjemalec petroleja.

Sama ga ne producira dovolj in ni še pozabila, v kako mučen položaj je zašla za časa najhujših bojev pred Verdunom, ko so bile njene petrolejske zaloge skoraj prazne. V take neprilike Pariz noče več priti.

Mala azijska država Irak je dežela, kjer se vodi ostra borba za petrolej. Tu se križajo interesi vseh velikih petrolejskih interesentov. Vladar Iraka, svetovne petrolejske družbe, Francija s svojim novim sistemom licenc, ki zahteva, da se uvaja v Francijo le nepredelan petrolej ter končno sovjetska Rusija. Vse te sile se bore za iraški petrolej.

A tu se oglašajo tudi še predvojni interesi. Eden izmed mnogih vzrokov svetovne vojne je bil tudi ta, da je Nemčija hotela za Turčijo pridobiti ne samo železniško koncesijo za Bagdad, nego tudi koncesijo za prevažanje petrolejski teritorij Mosul v državi Iraka. Strokovnjaki cenijo, da krije ta del zemeljske oble velikanske množine petroleja. Tedanje zapletene mednarodne komplikacije radi nemškega umešavanja je uredila mednarodna družba »Turkihs Petroleum Company«, kjer so prevladovali angleški in nemški interesi. Francija v tem društvu ni bila zastopana. Za časa svetovne vojne se je Franciji po vstopu Turčije v vojno posrečilo dobiti v pogodbi Sykes-Picot nemški delež, če zmaga antanta. Premagana Nemčija se je odpovedala Mosul, zmagovita Francija je pokazala dobljeno kartó. Ali l. 1920. je Francija v San Remo prepustila svoje teritorialne pravice nad Mosulom Angliji. Franciji je bila v zameno priznana pravica na primeren del petroleja, ki se bo pridobil na tem ozemlju.

Svoj delež so zahtevale tudi Severo ameriške združene države na podlagi principa odprtih vrat. Takoj je prišlo do nove petrolejske družbe, do ustanovitve zgoraj omenjene Irak Petroleum Company. Poleg Anglije, Francije in Severoameriške unije je dobil svoj delež (5%) tudi ustanovitelj prvobitnega društva Turkish Petroleum Company, Gulbenkian.

(Dalje prihodnjič.)

Pregled državnih dohodkov in izdatkov

Finančno ministrstvo je uvedlo hvalevredno novost, da redno vsak mesec objavlja izkaze o gibanju državnih dohodkov in izdatkov. Tako je tudi sedaj objavilo pregled dohodkov in izdatkov za mesec november, ter v zvezi s tem tudi celoten pregled za prvih osem mesecev proračunskega leta 1932/33.

Za november so bili proračunani izdatki državne uprave na 631.260.055 Din, dejansko pa so znašali 569.769.663 Din ali 90,86 odstotkov. Doseženi prihranek znaša torej skoraj 61 in pol milijona dinarjev.

V novembru so bili doseženi ti dohodki: Neposredni davki so dali 109,1 milijonov ali 77,7 milijonov ali 171,18% več, kakor so bili proračunani. Posebni davki 39,5, t. j. 14,3 milijonov ali 156,44% več, kakor proračunani. Zaostali davki 13,4, mesto proračunanih 4,1 milijona ali za 323% več. Trošarina je dala 71,2 milijonov, t. j. 92,97 odstotkov, carine 91,6 milijonov ali 65,72%,

državni monopoli 150,9 milijonov ali 92,66 odstotkov in razni dohodki 13,5, to je 69,20 odstotkov od proračunske določene vsote. Skupno z dohodki državnih podjetij so znašali vsi državni dohodki 642.681.076 dinarjev, to je 98,36% vse v proračunu določene vsote.

Pregled državnih izdatkov in dohodkov za prvih osem mesecev pa daje to sliko:

Vsi izdatki so znašali 3.981.361.140 Din, kar znaša 78,84% proračunanih skupnih izdatkov v višini 5.050.080.443 Din.

Vsi dohodki pa so znašali 3.942.249.947 dinarjev, kar je 78,06% proračunane vsote. Dohodki so bili torej za 1.107.030.495 Din manjši kakor so bili proračunani, izdatki pa za 1.068.719.302 Din. Dejanski primanjkljaj znaša torej v prvih osmih mesecih 1932 l. le nekaj nad 39,1 milijonov Din in bo gotovo že v teku decembra popolnoma izginil.

Poleg tega pa bo morala državna blagajna v prihodnjih mesecih poskrbeti še za kritje 297.207.326 dinarjev neplačanih obveznosti.

Denarstvo

HAUSSE NEMSKIH ZUNANJH POSOJIL

Od začetka decembra so se tečaji nemških zunanjih posojil zelo zboljšali. Ustavitev nemških reparacijskih plačil je pač po vsem svetu dvignila nemški kredit. To zboljšanje je tem pomembnejše, ker so padli tečaji nemških vrednostnih papirjev v poletju 1932 na najnižjo točko, ki je sploh bila kdaj zapisana. V tem času so bili tečajji tudi najboljših nemških papirjev za 20—25% pod njih emisijskim kurzom. Ko pa so se poboljšale nemške državne finance, začeli plačevati zamrzli krediti in rasti vsled ugodne trgovinske bilance devizne zaloge, so se tudi popravili v zelo znatni meri tečajji nemških vrednostnih papirjev, kakor kažejo njih tečajji na njujorški borzi.

V poletju 15. dec.

	1932	1932
7% Dawesovo posojilo	41	72
5½% Youngovo posojilo	24	53
6½% bavarsko	22	50
6½% prusko	17	49
6½% berlinsko	15	45
6% A. E. G.	22	44
6½% Siemens	27	72
6½% Stahlverein	14	48
6% Norddeutscher Lloyd	16	49
5½% Commerzbank	29	57

TEČAJI DRŽAVNIH PAPIRJEV V TUJINI

V Parizu so notirali srbski predvojni dolgovi:

	22. XII. 1932	29. XII. 1932
5% zl. iz l. 1902	157—	150—
4½% iz l. 1906	147—	133-50
4½% iz l. 1909	145—	140—
5% zl. iz l. 1913	32-50	30—
4½% zl. 1910 (Upr. fond.)	147—	—
4½% zl. 1911	126—	131—
4% konver. 1895	27-50	29-50
4% konver. 1895 (v Žen.)	32—	32—
Povojno jugoslovansko		
7% stab. 1931	21—	20-50

*

Angleška vlada je podaljšala pooblastilo Angleški banki, da more do 31. marca 1933 imeti v prometu za 275 milijonov funtov bankovcev brez kritja.

Konverzijsko posojilo v višini 296 milijonov goldinarjev namerava razpisati holandska vlada. Posojilo bo 5 odstotno.

Urugvajski kongres je pooblastil vlado, da izda notranje posojilo v višini 15 milijonov pezet in s 6 in pol odstotnim obrestovanjem.

Devizni promet je v Južni Afriki obnovljen, pri čemer se računa 91 južno afriških funtov za 100 angleških funtov. Trgovski krogi pa so mnenja, da je ta tečaj previsok.

Grška vlada je uradno sporočila, da bo plačala 30% od vrednosti vseh svojih zunanjih posojil in sicer bo tako plačala tudi ameriško posojilo iz leta 1929.

Njujorški bankirji zahtevajo, da se večina njih zamrzlih terjatev v Nemčiji spremeni v državne obligacije s petletnim rokom. Večina nemških dolžnikov pa se tej zahtevi upira. Najbrže bo zato prišlo do podaljšanja kreditov za nadaljnjih 6 mesecev in do delnega plačila dolgov v markah in devizah.

KLİŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvrsuje
najsolidnejše

KLİŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA13

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Navodila za izvajanje obrt. zakona

Na podlagi § 406 obrtnega zakona je izdal minister za trgovino in industrijo ta navodila:

1. Da se smatra z ozirom na § 454 obrtnega zakona dovoljenje za ustanovitev delniških družb, ki so se bavile z bančnimi in zavarovalnimi posli, predno je stopil v veljavo obrtni zakon — tudi kot dovoljenje za poslovanje na pravnem ozemlju, na katerem je po obstoječih zakonih bil bančni in zavarovalni posel koncesijoniran. Delniška družba s sedežem v kraju, kjer bančno in zavarovalno poslovanje ni bilo koncesijonirano, mora dobiti novo dovoljenje, če je izvršila vse formalnosti, ki jih zahteva zakon o obrtih.

Delniške družbe, ki se ne bavijo z bančnim in zavarovalnim poslovanjem in ki so dobile pravico do poslovanja na podlagi zakona o delniških družbah in ki so svoje poslovanje prilagodile po bivšem obrtnem zakonu, imajo dobiti dovoljenje, v kolikor se bavijo s poslovanjem po § 60. obrtnega zakona, koncesijonirane pa za poslovanje, za katero je potrebno dovoljenje po § 456. obrtnega zakona.

Delniške družbe, ustanovljene po zakonu o delniških družbah, ki se bavijo z industrijskimi in obrtnimi posli, je pozvati, če niso svoje poslovanje prilagodile prejšnjemu obrtnemu zakonu, da ga prilagode sedanjemu obrtnemu zakonu.

Dovoljenja po § 454. in 456. obrtnega zakona izdaja pristojna oblast po odredbah obrtnega zakona.

2. Podružnici vsake delniške družbe, ki je obstojala pred uveljavitvijo novega obrtnega zakona, je treba zamenjati ali pa izdati novo dovoljenje, potem ko je delniška družba izvršila vse formalnosti po obrtnem zakonu razen, če ni podružnica vršila poslov po točki 7. § 60. obrtnega zakona, a se nahaja na pravnem ozemlju, na katerem je bil ta posel preje koncesijoniran.

Dovoljenja za podružnice, ki so obstojale pred uveljavitvijo novega obrtnega zakona, bo zamenjala pristojna oblast po obrtnem zakonu.

3. V dovoljenju je treba navesti vse pogoje, s katerimi se sme delniška družba baviti in po § 67. oziroma § 98. obrtnega zakona.

4. Pristojna oblast mora izdati dovoljenje v dveh, oziroma treh izvodih, od katerih bo po en izvod dostavila: centralni del-

niške družbe, kr. banski upravi, a en izvod ostane pri oblasti, ki izda dovoljenje.

Pristojna oblast prve stopnje bo obvestila na podlagi dovoljenja, ki ga izda oblast druge stopnje, o registraciji pristojno davčno upravo, zbornico, obvezno združenje, urad inšpekcije dela, okrožni urad za zavarovanje delavcev in ev. tudi druge zainteresirane oblasti in ustanove in vsem tem dostavila prepis dovoljenja in to po § 98., točki 4., obrtnega zakona.

5. Novoustanovljenim delniškim družbam in gospodarskim zadrugam se mora izdati posebno, a istočasno, dovoljenje za vršitev poslov po sklepu, s katerim se dovoljuje ustanovitev in potrjujejo pravila, če je po predpisih obrtnega zakona pristojna ista oblast. Če ni pristojna ista oblast, potem bo nižja zaprosila višjo za mišljenje in v skladu s tem postopala.

6. Ona oblast, ki izdaje dovoljenje, pobira tudi takso po taksnem zakonu.

7. Podružnici ali glavnemu zastopstvu tuje delniške družbe ali komanditni družbi na delnice bo pristojna oblast zamenjala dovoljenje, če ne bi podružnica ali glavno zastopstvo izpolnila vseh zahtev, ki jih stavi obrtni zakon in če podružnica ali glavno zastopstvo ne vrši poslov po § 60., točki 7., obrtnega zakona, a se nahaja na ozemlju, na katerem so ti posli bili koncesijonirani.

8. Javnim regulativnim hranilnicam je treba izdati novo dovoljenje, če je sedež hranilnice na ozemlju, na katerem ne velja zakon o hranilnicah iz leta 1844.

9. Kreditne zadruge, ki niso izvzete iz § 1. obrtnega zakona, niti ustanovljene po zakonu o kmetijskih zadrugah, morajo imeti novo dovoljenje. To dovoljenje bodo izdajale kraljevske banske uprave, potem ko jih bo v to pooblastil minister za trgovino in industrijo, v kolikor že niso pooblašene za izdajanje dovoljenj o ustanavljanju teh zadrug.

10. Register o izdanih dovoljenjih vodi oblast prve stopnje.

11. Za družbe, ki sprejemajo hranilne vloge, se bo kavicija odredila s pravilnikom v smislu § 64. obrtnega zakona.

**Obiščite automatični bufet
DAJ-DAM**

Viktor Meden veležanjarna
tvornica likerjev,
ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač.
LJUBLJANA, Celovška cesta šte. 10.
Telefon 20-71. Telefon 20-71.

DOBAVA — PRODAJA

Dobave, Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 13. januarja t. l. ponudbe glede dobave 15.000 kg kovaškega plinskega koksa. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 11. januarja t. l. ponudbe glede dobave 400 kg bučnega olja, 2400 kg svinjske mašči, 1800 kg koruznega zdroba, 2000 kg riža, 400 kg kave, 600 kg terpentinovnega mila, 5000 komadov tiskovin ter glede dobave strokovnih knjig in zakonov. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 16. januarja t. l. ponudbe glede dobave 1 ognjegasnega avtomobila; do 22. januarja t. l. pa glede dobave ca 3000 kilogramov železne pločevine.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini: vrtnarskega podjetja Džamčnja Gjura v Mariboru. Konkurni komisar dr. Kovča, upravnik mase odvetnik dr. Vauhnik. Prvi zbor upnikov dne 12. januarja ob pol 11., soba št. 84. Oglasitveni rok do 30. januarja. Ugotovitveni narek dne 9. februarja ob 10.

Livarne železa in kovin d. z o. z. v Gmeljnih. Konkurni sodnik Avsec, upravnik mase odv. dr. Hacin. Prvi zbor upnikov pri dež. sod. v Ljubljani, soba št. 140, dne 7. januarja ob 10. Oglasitveni rok do 4. februarja. Ugotovitveni narek dne 11. februarja ob 9.

Uvedeno je poravnalno postopanje o imovinah:

prot. trg. s sadjem Celestine Glavnikove v Ljubljani. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravnik adv. dr. Dinko Puc. Narek za sklepanje poravnave dne 4. februarja ob 10. Rok za oglasitev do 28. januarja. Tvrde J. Gorec nasl. Auerhammer Ogrin, družbe z o. z. v Ljubljani. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravnik advokat dr. Poje. Narek za sklepanje poravnave

dne 11. februarja ob pol 10. Rok za oglasitev do 4. februarja.

tapetniškega mojstra Korošca Franca na Bledu. Poravnalni sodnik dr. Štular, poravnalni upravnik odvetnik dr. Triller. Narek za sklepanje poravnave pri sodišču v Radovljici dne 10. februarja ob 9. Rok za oglasitev do 4. februarja.

Potrjeni sta poravnavi: trgovca Jožeta Rapeta v Domžalah in gostilničarja Sajovic Ivana in Antonije v Tremarjih.

**DRVA IN
PREMOG**

pri **lv. Schumi**

Dolenjska cesta

Telefon št. 2951

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota, dne 7. januarja: Utopljenca. Izven. Znatno znižane cene.

Nedelja, dne 8. januarja ob 15.: Jurček. Izven. Znatno znižane cene. Mladinska predstava.

Nedelja, dne 8. januarja ob 20.: Celjski grofje. Izven. Znatno znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, dne 7. januarja: Nižava. Premiera. Red D. Gostuje Josip Križaj.

Nedelja, dne 8. januarja ob 15.: Erika. Izven. Znižane cene.

Nedelja, dne 8. januarja ob 20.: Manon. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, dne 9. januarja: Zaprt.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, dne 7. januarja: Pri belem konjčku. Red C.

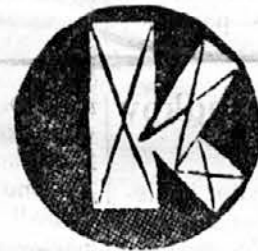
Nedelja, dne 8. januarja ob 15.: Maks in Moric. Otroška predstava. Premiera.

Nedelja, dne 8. januarja ob 20.: Viktorija in njen huzar. Gostovanje tenorista Burje.

Za vse naše vloge in obveze
lamti
z vsem premoženjem
in vsa davčno močjo
Dravska banovina

KDOR VARČUJE
SIVIH LAS SE
OBVARUJE

**HRANILNICA
DRAVSKE
BANOVINE
LJUBLJANA
MARIBOR
CELJE**

**KVERTA
LJUBLJANA**

delavska, 2. Volčarski pot

TVORNICI KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Oddamo 5 sob

(tudi posamezno) primer-
nih za pisarno, trgovski
obrt, lahko industrijo ali
skladišče. Telefonski pri-
ključek. — Pojasnila daje
Stavbna družba, Tyrševa
cesta šte. 17, telefon 2046

Brzjavi: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina koloni-
jalne robe. Zaloge spirita,
Veleprazarna kave. raznega žganja in
Mlini za dišave. konjaka.
Čočna postrežba. Ustanovljeno leta 1840. Mineralna voda.
Ceniki na razpolago.

ANTON FUCHS

kleparska delavnica

Gospodsvetska cesta št. 16, „Pri Levu“

izvršuje vsa kleparska in lesocementna dela
pri novih zgradbah, kakor tudi pri starih,
nejsolidnejše, po zmernih cenah.

Ure, zlatnina, optični predmeti

L. VILHAR

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 36

**Trgovci! Naročajte blago pri
tvrdkah, katere oglašajo v
„Trgovskem listu“!**

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

**Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani**